

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРВЉУЈВОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стар Редакције и Ад-
министрације Космај-
ска ул. бр. 22.Огласи се дају у Ад-
министрацију. Цена
утврђена.Неплаћена се писма
не примају. — Руко-
писи се не враћају.Писма, рукописе, но-
вац и све остало што
се односи на лист,
слати власнику листа

Грчки краљ на фронту

СОЛУН, 23 августа

Краљ Константин је изјавио жељу, да обиђе фронт у новим крајевима где се врше грчки маневри. Овој жељи краљевој, због његовог још рђавог здравља, придаје се у политичким и војним круговима врло велики значај.

Софија, 21 авг. 1915.

Овде се значајне ствари догађају, које треба и ви да знате.

Демарш Четворних Сала очекивао се са највећим нестрпљењем. Одговори балканских држава, иако се у строгој тајности држе, ипак су у нагађању толико познати, да кругови, који владају Бугарском, и који не желе никакав споразум, почињу већ да раде против свих могућих споразума. За тај круг људи, који у правља Бугарском, први је корак био, да бугарски народ одржи у необавештености онога, што се у земљи ради. Други је корак, да се под цензуру ставе телеграфски извештаји из Бугарске, да се не би у свету чуло, што се у Бугарској догађа. Шефови опозиционих странака корпоративно су отишли Радославову и протестирали су против тога, јер је чин тај неуставан. Најинтересантнији је пак корак, којег је Радослављева влада учинила у име свога краља што је бугарска влада тражила од српске, грчке и румунске владе, да се о бугарскоме краљу не сме ништа писати. Сам тај захтев по себи сведочи, да се у Бугарској тачно зна гњездо недаће бугарског народа да је тежња данашњих владајућих кругова у Бугарској, да то гњездо заштите од спољних утицаја, који би могли унутарње и на народ деловати.

Је ли могуће писати да нас на страни о Бугарској, а не додирнути шефа целе Бугарске? Колико је нама познато ни српска, ни румунска, ни грчка штампа није никада бугарског краља у толикој мери компромитовала, као сама бугарска штампа. Тражити онда

од другога, што сами Бугари немају, била би својеволјна потчињеност овоме, што независност тих држава не налаже. Краљев рад и државни рад, вечито су нераздвојни.

Два реципроцитативна појма, који никада не могу себе међусобно искључивати. Као што Бугарска вечито тражи у свему неправилност и немогућност, тако тражи и у томе. Изгледа, да је бугарска мегаломанија у овоме, по њу преломноме стању, потенцирана; изгледа да она не појми слободу других држава; изгледа, да она и данас сматра поред Четворних Сала, и остале балканске државе као своје потчињене органе, према којима може испољавати своју необуздану самовољу. Мисли ли бугарска влада, да може и у суседним слободним и независним државама извађати своју диктатуру, као и са цензуром своје државе?

Ми се надамо, да тим бугарским наредбама неће следовати ни румунска, ни грчка, а камо ли српска влада, које имају своје законе о слободи своје штампе.

Тарас Буљба.

Рабош

Пише ми један пријатељ из нових крајева ово:

Једна учитељица поред бриге о себи, морала је да води бригу и о својој млађој сестри тамо у старим крајевима. Како је то скопчано са великим издацима, огромним и неиздржљивим по њезину плату, она се једног дана обрати просветном инспекторату молбом да јој се сестра постави за учитељицу рада у истом месту, пошто се отворила радничка школа и био расписан конкурс за учитељицу. Г. инспектор је примио врло љубазно, дао је реч да ће јој учинити по

молби, Али, одмах после овога додао је оно тако добро познато али овај! Тражио је да учитељица подлегне његовим прохтевима. Овога је одбила онако како то уме и како додикује једној просветној радници и оптужила га је министру просвете. Међутим изгледа да од свега овога неће бити ништа и како чујем овак дана уместо казне г. инспектор ће добити — Светог Саву.

Јадни просветитељу Саво, ш а си дочекао! Аргус.

Национална економија

Ашаф

У допуну јучерашњег нашег чланка, који је упућен од управе друштва Трезвености и у допуну нашег чланка о сувим шљивама и пекмезу, додосимо и овај чланак о Ашафу, који код нас није тако одомашен, у трговину није пак ни уведен, што од приличне штете за нашу националну економију.

Ми не мислимо, да овде третирамо ово питање са трговинског гледишта, него га третирамо са гледишта ратнога стања. Зима иде, а изгледа да ће и рат у њ' уни. Ми смо дужни да се спремимо и да искористимо све, што нам наша плодна земља даје. Једном смо поменули, сада понављамо, да наши прибегавају изради вештачког хлеба, комисиским путем и да је старање за животне намирнице дошло до највишег могућег уређења. Код нас пак има производа, који се већим делом, тако рећи, бацају; употребљују се само у сировом стању.

У те производе можемо убројати крушке и јабуке. Велики део тга хранљивог и здравог воћа остаје неупотребљив, међутим се то воће може сушити исто тако, као и шљиве. Тако сушена јабука и крушка зове се ошаф, а употребљава се исто као и сува шљива и ванредно је то кувано воће слатко и укусно. — Рад је овај:

Крушка и јабука изрежу се у целој дужини на комаде, дебеле од 3—5 милиметара, те се комади поређају на ресе, а даљи је рад исти као и око сушења шљива.

Са хигијенскога гледишта, овај ошаф у храни може заменити суву шљиву.

Два врана гаврана

... О врани гавране, друже нераздвојни, какве ми вести доносиш? Какве ли ми гласе доносиш?... Ти ћутиш! Не говориш! А ја знам шта то значи. 1913 година, Брегалница, Криволак, Радовиште, Ретке Букве, Штип, понављају се...

(Из књиге:

Трагедија једне крунисане главе).

Услов Србије

— Информације лијонских листова. —

СОЛУН, 23 августа.

Лијонски листови доносе вести из Солуна по којима ће г. Пашић у одговору на демарш Сала Четворног Споразума ставити услов, да се Србији уступи северни део Албаније и један знатан део далматинске обале. Осим тога г. Пашић ће одлучно захтевати да се Бугарској ни у ком случају не уступа Битољ са околином.

Код г. Јов. Јовановића
 Јуче су били у званичној посети код г. Јов. Јовановића, пуномоћника министра спољних послова, посланици Русије, Енглеске, Црне Горе и Бугарске.

Одликovanje
 Велики добротвор Српског Народа чувани амерички милијардер Рокфелер биће одликован великим орденом од стране наше владе као и Др Стронг шеф свију америчких мисија у Србији.

Болезет г. Пачуа
 Како се болест г. Пачуа нагло погоршала то је он одустао од намераваног одласка у бању.

Допише за Швајцарску
 Све депеше које се из Србије отправљају за Швајцарску морају бити написане искључиво француским језиком.

Помоћ поштанско-телеграф. ученицима
 Поштанско - Телеграфска Управа решила је, да из своје употребе изда 500 динара на име помоћи сиромашним ученицима Поштанско-Телеграфског курса у Нишу.

Матурантски курс
 Матурантски курс који почиње у месецу септембру трајаће само три месеца, а не шест, као што је било раније јављено.

Одобрен кредит за помоћ официрима
 Анкетни Одбор народних посланика за контролу трошка од зајма од 250 милиона динара, одобрио је министру војном тражени кредит од пола милиона динара, који ће се употребити на давање помоћи нездравелим, рањеним и болесним официрима за опорављење и накнадно лечење.

Колера и тифус
 Како су у Бугарској различне болести узеле маха, то је министарство унутрашњих дела наредило пограничним властима да предузму све мере предострожности како зараза не би прешла и код нас.

Бензин место гаса
 Ових дана добила је Управа Монопола у Нишу 274 сандука гаса за Ниш. Пуким случајем наредено је да се отвори један сандук ради контроле каквав је гас. Кад је сандук био отворен на грозно изненађење свију у њему је био бензин место гаса. Сретан случај је хтео да се није десила никаква несрећа за време транспорта.

Давас обустављамо слање листа свима оним ревазорима који се ни до данас на све наше молбе нису одазвали и новац нам послали.
 Наше читаоце у тим местима молимо да се претпе за дан два док не нађемо поштеног ревизора.

ПОЗОРИШТЕ
 — Рад и кретање наших позоришних дружина —
Скопље. Народни Позориште управник Б. Нушић, од чланова Кр. Срп. Народ. Позоришта придодата су г-ђе Паранос П. Павловићка. Од господи С. Тодоровић, Р. Павловић, П. Добриновић, Љуб. Станојевић и М. Гавриловић. Посета је одлична, репертоар биран.
Бишољ. Управник повл. позоришта „Тоша Јовановић“ — М. Лазич. Посета добра, трупа слаба репертоар никакав.
Ниш. Пов. позориште „Трифковић“ управник Ђ. Јовановић, резервни коњ. капетан I класе. Заменик А. Милојевић, Члан Краљ. Срп. Нар. Позоришта. Представе се дају код „Европе“ од чланова Краљ. Срп. Нар. Позоришта г. Шапоњић, Сотировић, од г-ђа Ж. Стокићка. Посета огромна, репертоар слаб, игра глумца незадовољавајућа — игра се нашарски

Јагодина. Пов. позориште, „Стерија“ управник Крсмановић. Игра се у „Шареној кафани“ — од члан. Кр. Позоришта су г. г. чика Илија Станојевић, и Сланкаменац. Посета доста добра, игра? —
 Г. Крсмановић верио се са г-ђицом Бакаловићком.

Крагујевац. Пов. позориште „Куцулић“ управници Д. Топаловић и Љ. Рајчевић. Игра се код „Тајпаре“ трупа веома слаба — без декора и гардеробе — преставе су испод сваке критике. Посета је међутим одлична. Гостовао је чича Илија Станојевић.
Врњачка Бања. Пов. позориште „Јоаким Вуич“, управник К. Делини — наредник. Заменик г-ђа Делини. Од чланова Кр. Срп. Нар. Позоришта Димитрије Спасић врши дужност редитеља. Одличан глумац, који је био упр. Срп. Нар. Позоришта у Новом Саду. Трупа игра у асени „Орловца“ представе теку релативно добро. Репертоар биран. Посета одлична. — Ова се дружина 1. септембра сели за Крушевац.

Озакви смо
 (АФОРИЗМИ)
 Ко много од животога научи, много којечега се одлучи.
 Маса никад не може да појми, да један моћан човек у исто време може да буде и највећи глупак.
 Најсилнији закон хигијене: имати на уму да и потоња генерација жели да живи.

Анекдоте
 Из живота знаменитих људи
Приносна галантерија
 Француски песник, Павле Скарон има да захвали своје брзом издржавању само тадањем француском дворцу, коме је у песничком заносу да излива највише галантерије. У оно доба много се славише особито лепе руке краљице Ане, од Аустрије. Павле Скарон пева једну песму и посвети је краљици, а у песми је заносно опевавао лепоту краљичиних руку и на послетку изрази своју неодољиву жељу, да би најсретнији био, кад би га та рука ошамарила.
 Истина Скарон није добио шамар, али је зато добио велику годишњу ренту, на коју је препредени песник и циљао.

Лела Перифева

РОМАН из београдског живота

Дошао је и дан одласка и сузама радости и жалости није било краја. За време ручка, коме су присуствовали само најближи рођаци, и млада девојка, пало је неколико лепих здравица у виду савета. Сваки је пожелео срећу и напредак младим девојкама, које иду да леко од својих родитеља. И млада девојка је говорила. Она није умела катњасто да фразира, али је зато говорила лепо, смешљено. Речи су јој биле од срца, она је говорила онако, како говори сироче које часне за материнском негом. У 3 сахата сви су отишли до станице и испратили су младе путнице

Једно после подне, после три дана од дана одласка кћери г. пуковника дође у стан удовице, помајке младе девојке г. Стеван. Затекла је младу девојку саму, баш када је шила рубље, за госпођицу Николићеву, која је имала да се венча кроз четири недеље.

— Дошао сам да вас умолим драга госпођице — рече Стеван после поздрава и пошто је узео понуђено му место — да будете тако љубазни те да нам жртвујете једно пре подне. Сестра се још није вратила из Беча. Дobili смо карту да ће се бацили тамо нај-

мање још недељу дана. Али опет, ја и зет, мушкарци смо, те смо направили силан неред!

Девојка, међутим, као свака девојка. Кад госпођа пије ту она ради како она хоће, зато вас ја у име моје и зетово најлепше молим, да нам жртвујете једно пре подне, или и после подне ако вам је угодно те да дочете и да наредите Ержи да под вашим надзорством уведе кућу у ред. Овако, ако сестра дође разболеће се! —

(Наставиће се)

Ратка пошта

Моли се сваки онај, који миста зна о Серафиму Т. Стефановићу редову VI пука, родом из села Липе окр. охридски се више од године дана није јавио, да јави Живку Чакревићу, ревизору новина — Струга.

Шала

У Београду је овладао странан деморал.
 Један калуђер настојник једног манастира близу Београда, познат као врло строг у моралноме погледу, сретне ју Кнез Михајловој улици једну дему, млађих година и лепшег лика, чије је занимање било несумњива ствар. У намери да је мало поучи, и да јој да добре савете, не били је скренуо на пут врлине, он је позове да се мало прошегају и поразговарају.
 — Извините, одговори му цурица, тако ме и јуче један калуђер, звао на разговор, па ми после остао дужан пет динара.

Последње вести

Наше бојиште

— На Сави и Дунаву. —
 КРАГУЈЕВАЦ, 22 августа. — У току 21 августа на дунавском фронту спречено је непријатељу утврђивање код села Дивича и на савском фронту према Остружници.

године! Зар је и тебе смрт посетила?... Деде, шта ти је рекла:
 На то питање одговори младић:
 — Сањао сам као... да ми је командир дао дозволу да видим стару мајку...
 Војници прснуше у смех.
 — Не дарај га, то је овогодишњи регрут! Рече неко.
 — Устајте млади госпођићу! рече онај што је имао тигрову главу.
 — Младић устаде. Један млаз месечине се проби баш у тај мах кроз облаке, и кроз бразде од кише, осветли златну косу, девојачке образе и два мала плава ока...
 — Не бој се, млади храбрио га онај са тигравом главом. Можда ти се само причинило да си видео смрт.
 — Није ми се причинило расплака се регрут понова.

Видео сам смрт и она ми је рекла да пођем за њом...
 Група приђе један војник који је био мало рањен и, који није хтео аћи од својих другова, он рече:
 — То ми је сад хвала, што сам се борио прошлих два рата! Дошла је смрт да ми захвалност исказе!
 — Мени је рекла да ћу у првој чарци поганути...
 — И мени је показала то исто. Чак је показала прстом и на мога поручника који се шета тамо доле!
 Све се главе окренуше. Тамо доле, шетала се једна сенка Ишла је поносито, сама, и маслила је нешто, погнуте главе...
 Војници су се шетали тако до саме зоре.
 Било их је оно тридесет на броју.
 Око поноћи, командант пролазећи на коњу, приметно је њихову групу.

— Зашто ови људи не спавају? упитао је он дежурног официра.
 Дежурни официр му је пришао сасвим близу и казао му неколико једва чујних речи.
 — То ми није било познато! рекао је на то командант.
 — Главно да је ствар истината. Сад је ли то каква бајка, или су тл људи доиста опоменути, то се не може знати. Кад би човек нешто у очи битке запитао своје војнике, видео би да би му они казали много што шта... Просте душе предосећају.
 Командант не одговори ништа.
 Сутра дан топ загрме у саму зору.
 Овај батаљон где су ови војници били стајали су у полукруг испод једне косе. Командант, снажан човек,

издао је ову заповест:
 — Војници! говорио је он, борите се до краја. Данас не смемо ни стопу земље изгубити!
 Војница, бледи, ћутали су. Као нешто тајанствено лебдело је у ваздуху. Срца њихова куцала су снажно.
 Баш у тај пар битка је постала сграшница.
 — Напред! командовао је командант.
 Што се више прилазило Аустријанцима дим од баш рута беше све гушћа. Редови су се један за другим губили. И над њима је изгледало да се поносито шета, она иста прилика из часова кобног предосећања.
 Тога дана погинули су, за дивно чудо, сви који су видели прошле ноћ смрт.

Из дечијег света

Из школе
 Учитељица: Дакле, Симо, да чујем колико зуба има човек? Сад си сигурно запамтио после мог толиког објашњавања! Сима: Пуна уста, госпођице!
Из задолоства
 — Али, Стево, зашто сад опет плачеш.
 — Баш си ти, мама, некаква, недаш ми ништа да радим.

МИСЛИ

— Скупља Вер —
 Док су осећања незапажена од незаинтересованих — дотле је љубав истинска.
 Љубав се развија по хиљадама утврђених закона — ма да нико о њима не води рачуна.
 Људско срце је камен, кога женске сузе подгривају.

Србија и Италија

— Признање Србија —

РИМ, 19. авг. — У очекивању српског одговора Италијанска штампа не престаје коментарисати са симпатијама и срдечношћу политичку мудрост Србије.

Нова војска

— Енглеска спрема нову војску. —

ПАРИЗ, 23 августа. — „Пта Паризијен“ јавља, да Енглеска спрема нову војску од два милиона душа за западни фронт.

Цариградске вести

— Суком са Јусуф Изедином. —

Из Цариграда јављају да је између престолонаследника Јусуф Изедина и немачких официра дошло до неспоразума, који прети да се претвори у отворен сукоб.

Италија и Дарданели

— Нов талијански корпус. —

РИМ, 23 августа. — У Бријидизи је укрцано око 40.000 војника намењених за операције у Дарданелима.

У Галицији

— Тродневни огорчени бојеви —

ОДЕСА, 23. августа.

Из Петрограда јављају да се у Источној Галицији већ три дана воде огорчене борбе између руских и аустројемачких трупа. Детаља нема још никаквих.

Око Сароса

— Савезници спремни за искрцавања —

СОФДЈА, 22. авг. — „Мир“ има депешу из Солуна, да се у Сароском Заливу налазе неколико савезничких бродова, на којима се налази око 70 хиљада војника!

Грчка и Споразум

— Потписан уговор —

СОЛУН, 23. авг. — Потписан је дефинитиван Споразум између Грчке и Сила Споразума о трговини и грчкој пловидби Споразумни грчки бродови који саобраћају између грчких пристаништа неће бити подвргнути контроли; међутим, Грчка се обавезује да ће свим силама радити на спречавању провоза преко своје територије за Турску Аустрију и Немачку.

Колонијалну робу:

кафу, пиринач, зејтин, франкову цигуру, сапун, соду „мртва глава“, шпанску алеву паприку, коњак, цирак за веш и за ратлук, вешблау Сецер, Краус и Колман, фитиљ за лампе и кандила, сапун за бријање „Волф“, чоколаду „Таблер“, рум јамајка и „Отело“ и сву осталу робу има на стоваришту у магацину

Шумадијски Банка — Палавка (смедеревска)

281 ПРОДАЈА САМО АНГРО 4—5

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА

Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На стоваришту има воде у флашама од 1/2, 3/4, и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупу.

Ко жели, може послати кога са флашама на извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.

За ближа обавештења може се свако обратити закупу

Љуб. Ристићу

гостиничару хотел „Касина“ Крушевцу.

193—35—

„Огледало будућности и карактера“

На огласу „Страже“ добио сам преко 200 поручница по 1 и 2 до 5 шпила пошто је доплата 0.85 п. дин. то ми је немогуће шилати јер би сваком купцу било скупо, то молим сваки који жели „Огледало будућности и карактера“ испод 10 шпила нека пошаље у маркама поштанским па ће добити карте. Пошто се не исплаћује поштарина на доплату за мали број.

Главно заступништво за Србију:

Стеван К. Стевчић
Гундулића Венац бр. 21.

„Стража“ прима огласе по умереној цени

БЕОГРАД ЦВЕТНИ ТРГ
АЛЕКСАНДРА Д. ЖИВКОВИЋА
КОЛОНИЈАЛНА БАКАЛСКА РАДЊА

366 4—4
ПРОДАЈА АНГРО И ДЕТАЉ
Добила је већу количину колонијално-бакалске робе као: Одличног (маслиновог) Зејтина за јело, Пиринца I и II вр., Кафе, Чоколаде, (Suschard), бисквита, коњак грчког у флашама (од 1/2 п. 1 п.), масти за обуће и соде (кристал). Даље препоручујем: Већу количину „Биритовог“ сапуна и шареног за прање рубља, и разне боје за кречење. Као и осталу колонијално бакалску робу.

ОТКРИВЕНА ТАЈНА

НАШЕ БУДУЋНОСТИ

карте факиризма „о којима је писано у „Стражи“ изашле из штампе:

„Огледало будућности и карактера“

Цена „шпила“ само 0.60. Продавцима од 10—50 „шпила“ 30% рабат; од 50 на више 40% рабат. Шаље на доплату главно заступништво за целу Србију

СТЕВАН К. СТЕВЧИЋ

Гундулићев венац бр. 21.

Карте се могу добити у свима књижарама и дуванџинијама.

Имам на продају 600 буради

пекмезарских добрих, коме је потребно нека се обрати потписатоме:

Љубомир Ристић

271 8—20

хотелијер „Касина“ у Крушевцу.

РАЉСКОЈ ФАБРИЦИ ЦЕМЕНТА А. Д. У РАЉИ
ПОТРЕБНО ЈЕ ОДМАХ

8 буради машинског зејтина

Ко има ту количину на расположењу, нека изволи послати цене по 100 кг. и мустру Управи Фабрике Цемента у Раљу

280

3—3

НОВО! НОВО!

ФРАНЦУСКЕ РЕЧИ

распоредене логичким радом

и
Француско-Српски разговори

од
Др. К. ПЛЕЦА
професор француске галицијане

Цена дин. 1.50

ГИ ДЕ МОПАСАН

ПРИПОВЕТКЕ
МИС ХАРИЕТА
НАСЛЕДСТВО

превео
ГРГУР БЕРИЋ
професор

Цена дин. 2.

Најбоље дело чувеног
романисијера

МИЛОРАД ТИПСАРЕВИЋ

КРИЗА

МЕЂУНАРОДНЕ ЕТИКЕ

— ПОКУШАЈ АНАЛИСЕ НЕМАЧКЕ РАСЕ и ГРЕХОВА БЛОКА ЦЕНТРАЛНИХ (GERMANISCH) ЕВРОПСКИХ СИЛА.

Врло актуелно

Цена дин. 1.20

Књижарима уобичајени рабат

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА

Е. АЈХШТЕТ — МЛАЂИ

БЕОГРАД.

272 5—5

Издана књижаре

С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА

— Београд —

Исандора Секулић

ПИСМА ИЗ НОРВЕШКЕ

Дин. 2.50

Милица Јанковић

ИСПОВЕСТИ

Дин. 2.50

Антон Чехов

ОДАБРАНЕ

ПРИПОВЕТКЕ

Дин. 3—

Алфонс Доде

САФО

РОМАН ИЗ ПАРИСКОГ ЖИВОТА

Дин. 3—

Ст. Викавер

ПРИЧЕ КОЈЕ СУ ИЗГУБИЛЕ

РАВНОТЕЖУ

Дин. 1.20

275 3—4

Свесловенска Књижарница
отворена је.

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА ИЗ
БЕОГРАДА

Мирка Ерленвајна

Обреновића улица преко од „Руског Цара“ у НИШУ

Прима поруџбине печата и штампарија. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље своје илустровани ценовник.

274 9—10

